

გელათში მხატვრობის გადარჩენის პროექტზე იტალიელი სპეციალისტები იმუშავებენ

გელათის სამონასტრო კომპლექსს იტალიელი სპეციალისტების გაფართოებული ჯგუფი ეწვია.

კურტურის სამინისტროს ინიციატივით, მომდევნო ხუთი თვის განმავლობაში, ისინი ქართველ სპეციალისტებთან ერთად სამონასტრო კომპლექსის ძირითად ტაძარში, დასავრეთ მკრავის ვამარის დაზიანებული კედლის მხატვრობის გადასარჩენად, კვლევებზე დაფუძნებული მეთოდის გამოყენებით ყველა საჭირო სამუშაოს ჩაატარებენ. შესაბამისად, ამ ნაწილში განთავსებული მხატვრობა ზამთრის სეზონს დაცურ მდგომარეობაში შეხვდება.

იტალიელ ექსპერტებთან ერთად გელათში იმყოფებოდა საქართველოს კურტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის მინისტრი თეა წულუკიანი.

იტალიელ სპეციალისტთა მოცემული ჯგუფი კურტურის სამინისტროს მოწვევით გელათში 13 თვის წინ ჩამოვიდა და ძირითადი ტაძრის დასავრეთ მკრავის ყველაზე დაზიანებული მხატვრობა ჩამოცვენას გადაარჩინა. მათ შორის იყო მაცხოვრის სახეც. სასიხარულოა, რომ მხატვრობის ეს ნაწილი დღესაც უცვლელად არის შენარჩუნებული, რაც გამოყენებული მეთოდის სისწორეზე მეტყველებს.

დადასტურებულია, რომ ტაძარში წყლის ინფილტრაცია სრულად აღმოფხვრილია და კედლის მხატვრობის ჩამოშრა ასევე სრულად შეჩერებულია. თუმცა, გამომართლება გრძელდება. შესაბამისად,

გრძედება სპეციალისტების მიერ 24-საათიან რეჟიმში კედრის მხატვრობის მონიტორინგი და მარიღების მოშორება. ამასთან, ოპტიმალურად მიმდინარეობს კედრების შრობის პროცესი მას შემდეგ, რაც იუნესკოს სპეციალისტების რჩევით, ტაძრის სახურავის ერთი ნაწილიდან მოიხსნა მოჭიქური კრამიტი და ნესტის აორთქლება ზემოდანაც გახდა შესაძლებელი.

ტაძრის რეაბილიტაციის პროექტი შემუშავდა 2008 წელს. როგორც პროექტი, ასევე მისი განხორციელების პროცესი სერიოზული ხარვეზებით გამოირჩეოდა და ტაძარში წყლის ჩასვლის პრევენცია მხოლოდ 2020 წლის დასასრულისთვის მოხერხდა. 2021 წლის მარტიდან, ახარშექმნიღმა კურტურის, სპორტისა და ახარგაზრდობის სამინისტრომ ქმედითი ნაბიჯები გადადგა გერათის სამონასტრო კომპლექსის წინაშე მდგარი გამოწვევების აღმოფხვრის მიმართულებით. კერძოდ, სამინისტროს ძარისხმევით, 2021 წლის ზაფხულიდან დღემდე საქართველოში UNESCO-ს ექსპერტთა რამდენიმე მისია განხორციელდა. UNESCO-ს ექსპერტთა ჯგუფის პირველი მისია გერათში მიმდინარე წლის 23-30 ივნისის პერიოდში შედგა. ექსპერტთა ორმა ჯგუფმა (კედრის მხატვრობის კონსერვაციის სპეციალისტები მართო პურიერი და ვინჩენცო ჩენტანი და ძეგლის გადახურვის სპეციალისტები პროფესორი უგო ტონიეტი და სარა სტეფანიანი) ადგილზე შეისწავრა გერათში შექმნილი მდგომარეობა და აგვისტოს დასაწყისში კურტურის სამინისტროს წარუდგინა საექსპერტო დასკვნა. დასკვნაში დეტალურად იყო შეფასებული გერათის სამონასტრო კომპლექსში არსებული მდგომარეობა და მოცემული იყო კონკრეტული რეკომენდაციები. ამის შემდეგ, გერათის სამონასტრო კომპლექსის კედრის მხატვრობის მდგომარეობის მონიტორინგის მიზნით, საქართველოს 2021 წლის სექტემბერში ვინჩენცო ჩენტანი და ნოემბერში მართო პურიერი ეწვია. 2021 წლის ნოემბერში კი, კურტურის სამინისტროს მოწვევით გერათს ცნობილი კრიმატოლოგი ადესანდრო მასარი სტუმრობდა და მან ადგილზე შეისწავრა არსებული მდგომარეობა. სწორედ ამ ექსპერტთა ჯგუფის მიერ გაცემული რეკომენდაციებისა და ქართველ სპეციალისტებთან კონსულტაციების შედეგად დაიგეგმა შემდგომი სამოქმედო ნაბიჯები.

სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის საბჭომ მიმდინარე წლის 25 მარტს შეითანხმა რითონის ახალი დროებითი გადახურვის პროექტი, რომელიც პროფესორ უგო ტონიეტის პირადი ზედამხედველობით შეიქმნა. მიმდინარე წლის 13 მაისიდან დაიწყო მოსამზადებელი სამუშაოები. ტაძრის დასავლეთ მკვრავსა და თაღებში დარჩენილი ტენიანობის აღმოსაფხვრელად, ტაძრის სახურავის ამ არეალში 2020 წელს მოწყობილი დამცავი დროებითი რითონის საფარისა და 2008 წლის პროექტის მიხედვით ხარვეზებით დაგებული მოჭიქური კრამიტის სახურავის მოხსნა და ახალი დროებითი გადახურვის მოწყობა UNESCO-ს მაღარკვადრიფიციური ექსპერტების კვრევებისა (მათ შორის, ჰიგრომეტრიური) და რეკომენდაციების შესაბამისად დაიგეგმა. ცნობილ კრიმატოლოგ ადესანდრო მასარისა და მსოფლიო ღონის არქიტექტორ-რესტავრატორის, პროფესორ უგო ტონიეტის მიერ 2022 წლის 27 იანვარს გაიცა რეკომენდაცია, რომლის მიხედვითაც, აუცილებელი გახდა ზაფხულში გერათის ძირითადი ტაძრის დასავლეთ მკვრავზე ხარვეზიანი კრამიტის საფარის მოხსნა კედლებსა და თაღებში დარჩენილი ტენიანობის გემოდან ასაორთქლებლად. კრიმატოლოგ ადესანდრო მასარისა და პროფესორ უგო ტონიეტის მკაფიო რეკომენდაციით, აორთქლების პროცესში, დასავლეთ მკვრავის მეტეოროლოგიური პირობებისგან (წვიმა) დაცვის მიზნით, მოეწყო ახალი დროებითი გადახურვა, რომელიც სახურავის ზედაპირისგან დაშორებულია.

გერათის სამონასტრო კომპლექსის ღვთისმშობლის შობის ტაძარზე (ძირითადი ტაძარი) ახალი დროებითი გადახურვის მოწყობის პროცესზე ზედამხედველობის მიზნით, UNESCO-ს მაღარკვადრიფიციური ექსპერტები, ძეგლის გადახურვის სპეციალისტები – პროფესორი უგო ტონიეტი და

სარა სტეფანიანი, საგანგებოდ, სამინისტროს მოწვევით, გერათში მიმდინარე წლის მაისის თვის დასასრულს ეწვივნენ.

ამასთან, აღვირბე მუშაობდა UNESCO-ს ექსპერტების კიდევ ერთი ჯგუფი კრიმატოლოგ ადესანდრო მასარისა და კედრის მხატვრობის სპეციალისტის მართო პურიერის შემადგენლობით. ორივე მათგანი დროებითი გადახურვის მოწყობის პროცესს საკუთარი პროფესიიდან გამომდინარე აკვირდებოდა. კერძოდ, ადესანდრო მასარი ტაძარში ტენიანობის მონიტორინგზეა პასუხისმგებელი, ხოლო მართო პურიერი კედრის მხატვრობის მდგომარეობას უწევდა მონიტორინგს.

ამჟამად გერათში ჩამოსული ჯგუფის მიერ განსახორციელებელი სამუშაოების ბედამხედველობას კვდავ იგივე პროფესიონალები გაუწევენ.